

Maa- ja metsätalousministeriö

Valtioneuvoston kirjelmän viivästyminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvosto päätti yleisistunnossaan 25.10.2018 maa- ja metsätalousministeriön esittelystä lähettää eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmän Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista ([U 97/2018 vp](#)). Yleisistunnon esittelylistojen tarkastuksessa havaittiin, että komission ehdotus oli annettu 28.5.2018 ([COM\(2018\) 337 final](#)). Koska komission ehdotuksen antamisesta oli kulunut tavanomaista käytäntöä pitempi aika, päätin omasta aloitteestani tutkia menettelyn kirjelmän toimittamisessa eduskunnalle (aikaisempi Dnro OKV/18/50/2018).

SELVITYS

Maa- ja metsätalousministeriö on antanut 27.11.2018 päivätyn selvityksen ja lausunnon (Dnro 1764/04.01.02/2018).

SÄÄNNÖKSET

Perustuslain mukaan eduskunta käsittelee ehdotukset sellaisiksi säädöksiksi, joista päätetään EU:ssa ja jotka muutoin perustuslain mukaan kuuluisivat eduskunnan toimivaltaan. Valtioneuvoston on saatuaan tiedon ehdotuksesta viipymättä toimitettava se kirjelmällään eduskunnalle eduskunnan kannan määrittelyä varten (perustuslaki 96 §).

Valtioneuvostossa käsiteltävät asiat on valmisteltava asianomaisessa ministeriössä. Valtioneuvostolle kuuluvat asiat ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa tai ministeriössä.

Yleisistunnossa ratkaistaan muun muassa valtioneuvoston kirjelmät (perustuslaki 67 §, laki valtioneuvostosta 12 §).

OHJEET

Valtioneuvostolla on oikeudellinen velvollisuus saattaa perustuslain 96 §:ssä tarkoitetut, eduskunnan toimivaltaan kuuluvat asiat eduskunnan käsiteltäviksi. Asia tulee viedä eduskunnan käsiteltäväksi valtioneuvoston kirjelmällä muun muassa silloin, kun EU:ssa päätettävä säädösehdotus kuuluu lainsäädännön alaan. Velvollisuus saattaa asia eduskunnan käsittelyyn syntyy silloin, kun valtioneuvosto saa tiedon ehdotuksesta. Eduskunnan suuri valiokunta on edellyttänyt, että normaalitapauksessa valtioneuvoston kirjelmä tulisi toimittaa eduskunnalle muutamassa viikossa ehdotuksen saapumisen jälkeen. Ehdotus on mahdollista saattaa eduskunnan käsiteltäväksi myös tavanomaista suppeammat tiedot sisältävällä valtioneuvoston kirjelmällä. Kirjelmässä voidaan tällöin ilmoittaa alustava kanta tai saattaa tiedoksi, että kantaa ei vielä ole. Täsmennykset ja muutokset kantoihin voidaan tämän jälkeen toimittaa jatkokirjelmin (Eduskunnan ja valtioneuvoston yhteistoiminta Euroopan unionin asioiden valmistelussa s. 14 ja 22-23; [oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 57/2011](#)).

RATKAISU

Arviointi

Maa- ja metsätalousministeriön selvityksen mukaan asetusehdotuksen antaminen ja sen mahdollisen julkaisun ajankohta oli ollut etukäteen epävarma, ja asetuksen soveltamisala muuttui merkittävästi ehdotuksen valmistelun loppuvaiheessa. Soveltamisalan muutoksen vuoksi asian valmisteluvastuu sovittiin siirrettäväksi ympäristöministeriöltä maa- ja metsätalousministeriölle. Nämä seikat viivästyttivät asetusehdotuksen kansallista käsittelyä ja siihen tarvittavan työn suunnittelua. Asetusehdotuksen sisällön käsittelyn ei ministeriön saaman tiedon mukaan ollut tarkoitus edetä neuvostossa syksyn 2018 aikana. Ministeriö otti yhteyttä valtioneuvoston kirjelmän valmistelusta eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan. Yhteydenpidossa ei tullut esiin syitä, jotka eduskunnan aikataulujen vuoksi olisivat edellyttäneet kirjelmän antamista kesäkuussa 2018 ennen eduskunnan kesätaukoa. Kirjelmän valmistelussa kävi ilmi, että ehdotetun asetuksen vaikutukset riskien hallintaan, elinkeinonharjoittajiin sekä vesilaitosten, toiminnanharjoittajien ja viranomaisen velvoitteisiin olivat poikkeuksellisen vaikeasti ennakoitavissa. Tämän vuoksi eduskunnalle ei ollut mahdollista antaa ehdotuksesta riittävästi tietoa ennen kuin sidosryhmien ja viranomaisten näkemykset ehdotuksen vaikutuksista oli selvitetty. Valtioneuvoston kirjelmän luonnos valmistui elo-syyskuun vaihteessa 2018, minkä jälkeen se käsiteltiin EU-asioiden komitean maatalous- ja elintarvikejaostossa ja ympäristöjaostossa sekä käännettiin ruotsiksi.

Perustuslain esitöiden mukaan perustuslain 96 §:n säännösten tarkoituksena on varmistaa eduskunnan mahdollisuus vaikuttaa kaikkien niiden EU:ssa tehtävien päätösten valmisteluun, jotka sisältönsä puolesta kuuluisivat eduskunnan toimivaltaan, jos Suomi ei olisi EU:n jäsen. Aineellisesti eduskunnan toimivallan kannalta keskeisiä ovat erityisesti lainsäädännön alaan kuuluvat asiat. Vaatimuksella korostetaan sitä, että eduskunnalle on turvattava tosiasialliset mahdollisuudet lausua kantansa ehdotuksesta ja vaikuttaa Suomen neuvottelukannanottojen muovaamiseen ([HE 1/1999 vp](#) s. 153 ja siinä viitatus eduskunnan suuren valiokunnan ja perustuslakivaliokunnan kannanotot).

Valtioneuvoston kirjelmä esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa 21 viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Kirjelmää ei siten toimitettu eduskunnalle viipymättä ehdotuksen antamisen jälkeen.

Maa- ja metsätalousministeriö varmistaa lausuntonsa mukaan työnohjauksella, että valtioneuvoston kirjelmien laadinnassa noudatetaan ohjeiden mukaisia määräaikoja riippumatta säädösehdotuksen sisällöstä ja sen ennakoitavissa olevista muutoksista. Samalla selvennetään, missä tilanteissa säädösehdotus tulisi saattaa eduskunnan käsiteltäväksi tavanomaista suppeammat tiedot sisältävällä valtioneuvoston kirjelmällä tai joissain tapauksissa ministeriön selvityksellä, sekä ilmoittaa täsmennykset ja muutokset sen jälkeen jatkokirjelmin.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Valtioneuvoston kirjelmää veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksia koskevasta asetusehdotuksesta ei ole toimitettu perustuslain 96 §:n mukaisesti viipymättä eduskunnalle. Maa- ja metsätalousministeriö on ilmoittanut toimenpiteistään vastaavien viivästysten ennalta ehkäisemiseksi.

Kiinnitän maa- ja metsätalousministeriön huomiota velvollisuuteen toimittaa EU-säädöksiä koskevat ehdotukset perustuslaissa säädetyllä tavalla eduskunnalle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos, osastopäällikkö

Maija Salo